

REGULERING AV FISKET ETTER LODDE VED GRØNLAND, ISLAND OG JAN MAYEN SESONGEN 2005/2006

1. AVTALESITUASJONEN

1.1. TREPARTSAVTALEN

Grønland, Island og Norge inngikk en Trepartsavtale 8. juli 2003. Avtalen hadde gyldighet til og med 31. mai 2004 og inneholdt en bestemmelse om forlengelse med 1 år av gangen, med mindre en av partene sier opp avtalen senest 6 måneder før utløpet av avtalens opprinnelige periode, eller en tilleggsperiode. Ingen av partene har sagt opp avtalen, og i henhold til avtalens artikkel 13 er den forlenget med ett år, frem til 31. mai 2006.

Fordelingen av totalkvoten mellom partene i avtalen er 11% til Grønland, 81% til Island og 8% til Norge.

Etter sesongstart 20. juni har Grønland og Norge i henhold til avtalen adgang til å fiske sine respektive andeler av den forventede TAC. Ved vurderingen legger partene til grunn de retningslinjer som er vedtatt av ICES, om at den foreløpige TAC for sommer og høstperioden som regel skal utgjøre 2/3 av den endelige TAC for hele sesongen. Norge har etter avtalen (jf. Trepartsavtalen art. 4 punkt 1) anledning til å fiske inntil 12% av foreløpig TAC om sommeren/høsten. Dette tilsvarer 8% av den forventede TAC.

I Islands økonomiske sone (IØS) har norske fartøy adgang til å fiske inntil 35% av den kvote som Norge skal ha i henhold til avtalen, samt eventuelle overføringer fra en av partene. I IØS er det kun tillatt for norske fartøy å fiske lodde nord for 64°30'N og i tillegg må fisket, som tidligere år, avsluttes senest 15. februar, jf. bilateral avtale mellom Island og Norge av 9. juli 2003 punkt 1.

Norske fartøy har anledning til å fiske hele sin loddekvote i Grønlands fiskerisone nord for 64°30'N.

I sommer- og høstperioden, dvs. fra 20. juni til 1. desember, kan inntil 30 norske fartøy fiske i IØS samtidig. I vintersesongen, dvs. fra 1. desember og frem til og med 15. februar, kan maksimalt 20 norske fartøy fiske samtidig i IØS.

1.2. SMUTTHULLAVTALEN

Som et resultat av avtalen mellom Russland, Island og Norge (Smutthullavtalen), får Norge årlig overført et kvantum lodde fra Island. Størrelsen på overføringen henger sammen med den norske overføringen av torsk til Island. Overføringen av torsk er en fast prosent av TAC på torsk, slik at loddelementet er uavhengig av TAC på lodde. Hele den islandske overføringen av lodde til Norge kan fiskes i IØS, og medfører også en økning (i forhold til den tidligere trepartavtale) fra 30 til 35 norske fartøy (20 til 25 i vintersesongen) som kan fiske i IØS samtidig. I henhold til brevveksling mellom Fiskeridepartementet og Fiskeriministeriet på Island, vil overføringen for sesongen 2005/2006 være på 16.681 tonn lodde til Norge.

1.3. NORGE/EU

Til og med 2004 har et element i den årlige kvoteavtalen mellom Norge og EU vært en overføring av lodde i grønlandsk sone til Norge. Kvoten fra EU måtte fiskes innenfor kalenderåret, og var i 2004 fastsatt til 15.000 tonn. Dette loddekvantumet har referanse til Grønland sin andel i trepartsavtalen. På grunn av den spesielle biologiske situasjonen i 2004, hvor en hadde problemer med å estimere bestanden og at TAC på denne bakgrunn ble satt til 335.000 tonn lodde, var det ikke overensstemmelse med Grønland sin loddekvote på 36.850 tonn og det kvantumet som ble overført til EU. EU hadde dermed ikke stor nok loddekvote til å oppfylle sine forpliktelser overfor Norge. Dette førte til at Norge og EU ble enig om en løsning hvor overføringen av lodde i grønlands sone ble redusert til 7.035 tonn i 2004.

Når kvoteavtalen mellom Norge og EU inngås, har en ingen informasjon om hva TAC vil bli i kommende sesong. I kvoteavtalen for 2005 er derfor lodde i grønlands sone holdt utenfor. Dersom TAC i 2005/2006 sesongen gir rom for det, vil Norge bli kompensert for de resterende 7.965 tonnene som kvoten ble redusert med i 2004.

2. LODDEFISKET VED ISLAND, GRØNLAND OG JAN MAYEN

2.1 KORT HISTORIKK

Fangstene av lodde i perioden fra 1978 til 2001 har variert i størrelsesorden fra 0 tonn i sesongen 1982/83 til 2.043.000 tonn i 1997/1998 sesongen. Av de årlige fangstene har islandske fartøy i gjennomsnitt fisket vel 80 %, og norske fartøy omlag 11 % . Det resterende kvantum har hovedsakelig vært fisket av EU, Færøyene og Grønland.

Før 1985/86-sesongen fisket norske fartøy kun sommerlodde. Fisket foregikk i fiskerisonen ved Jan Mayen (FJM), inklusive området mellom midtlinjen Jan Mayen - Grønland og delelinjen mellom Grønland og Jan Mayen. I 1985/86-sesongen fisket norske fartøy for første gang både vinter- og sommerlodde i området. I perioden fra 1987 og frem til i dag har norske fartøy i hovedsak fisket i IØS og GS. Til orientering er det vedlagt tabell over norske fartøys loddefangster ved Island, Grønland og Jan Mayen fra 1978 til 2005.

2.2 LODDESESONGEN 2004/2005

I henhold til anbefalingen fra ACFM var det ikke funnet de mengdene av aktuelle årsklasser som tilsier at man kan høste av bestanden. ACFM anbefalte derfor at det ikke fiskes lodde før ny informasjon om gytebestanden foreligger. Island hadde i juni igangsatt nye letetokt, og på grunn av problemer med å estimere størrelsen på bestanden ble fisket ikke åpnet 20. juni slik Trepartsavtalen forutsetter. I telefaks av 5. juli 2004 foreslo Island å åpne fisket med en foreløpig kvote på 335.000 tonn lodde. I lys av den uvanlige situasjonen foreslo Island også at loddeavtalens bestemmelser om fastsettelse av TAC, hvor den foreløpige TAC som regel utgjør 2/3 av den endelige TAC for hele sesongen, blir satt til side. Norge og Grønland aksepterte dette, og fisket etter lodde i 2004 for norske fartøy i farvannene ved Jan Mayen, Grønland og Island ble derfor åpnet 9. juli.

Ved sesongstart var Norges kvote på 51.047 tonn, og kvoten var sammensatt av tre elementer. Det første elementet bestod av Norges andel på 8 % av forventet TAC på 335.000 tonn. Dette ga en norsk kvote på 26.800 tonn. Det andre kvoteelementet var en kvote på 7.035 tonn lodde i Grønlands sone som Norge fikk overført av EU i forbindelse med den årlige bilaterale

fiskeriavtalen mellom Norge/EU for 2004. Kvoten fra EU måtte fiskes i løpet av kalenderåret 2004. I tillegg fikk Norge overført 17.212 tonn lodde fra Island som et resultat av Smutthullavtalen. I henhold til denne avtalen kunne hele overføringen på 17.212 tonn lodde fiskes i IØS.

Av den totale norske kvoten på 51.047 tonn kunne inntil 26.800 tonn fiskes i Jan Mayen sonen, inntil 33.835 tonn kunne fiskes i Grønlands sone og inntil 26.592 tonn kunne fiskes i IØS. Kvoten i IØS ble beregnet ved at man tok 35 prosent av Norges andel av forventet TAC på 9.380 tonn og la til kvoten på 17.212 tonn fra Smutthullavtalen. Kvoten i Grønlands sone ble beregnet ved at å summere Norges andel av forventet TAC på 26.800 tonn og kvoten på 7.035 fra kvoteavtalen mellom Norge og EU.

Fisket var regulert med maksimalkvoter, og med den begrensning at fisket ville bli stoppet når totalkvoten var oppfisket selv om det enkelte fartøy ikke hadde fisket sin kvote. Faktoren ble ved sesongens begynnelse satt til 1,5 hvorav det maksimalt kunne fiskes et kvantum som tilsvarte en faktor på 0,43 i IØS. På grunn av problemene med å estimere bestandsstørrelsen og at en av denne grunn fikk en sen oppstart ble fiskemønsteret et annet enn hva som har vært det normale i årene før 2003. Fisket starter vanligvis i IØS og følger lodden til Grønlands sone. I 2004 var imidlertid lodden vandret ut av IØS da fisket ble åpnet, og norske fartøy startet derfor fisket i GS. I perioden 21.-24. juli ble det landet 5 fangster som var tatt i IØS. Loddefisket ved Grønland ebbet ut av seg selv og det var derfor ikke nødvendig å stoppe fisket i 2004. Den siste innmeldingen var 26. juli 2004. Fiskeridirektoratets sluttseddelstatistikk viser at 33.995 tonn lodde ble fisket i 2004. Av dette ble 33.113 tonn fisket i GS og 882 tonn i IØS. Det gjenstod da et kvantum på 17.052 tonn, hvorav 16.330 tonn som måtte fiskes i IØS og 722 tonn som kunne fiskes i IØS eller GS. Eventuelt kunne hele det gjenstående kvantum fiskes i JMS. I 2004 deltok 26 fartøy i loddefisket.

Tabell 1: Faktoren i fisket etter lodde i 2004.

Dato	Totalfaktor	Faktor i IØS
9. juli 2004	1,5	0,4
14. juli 2004	2,1	0,4
16. juli 2004	3,0	0,6
20. juli 2004	4,0	0,8

I telefaks av 12. januar 2005 foreslo Island å øke endelig TAC for sesongen 2004/2005 til 985.000 tonn. Forslaget var basert på at det islandske Havforskningsinstituttet nylig hadde avsluttet et tokt hvor det ble målt 1.275.000 tonn kjønnsmoden lodde. Forslaget innebærer at norsk kvote øker med 52.000 tonn sammenlignet med foreløpig TAC. I henhold til Trepartsavtalen blir dermed den norske loddekvoten 78.800 tonn (8 % av TAC). Norge aksepterte dette, og norsk totalkvote for sesongen 2004/2005 ble dermed 103.047 tonn inkludert alle kvoteelementene. I forhold til foreløpig TAC ble norsk kvote i Islandsk økonomiske sone (IØS) økt med 18.200 tonn (35% av 52.000 tonn) fra 26.592 tonn til 44.792 tonn. Kvoten i IØS inkluderer 17.212 tonn som følge av Smutthullavtalen.

I telefaks av 17. januar bekrefter Island at norske fartøy kan få fiske hele den norske andel av tilleggskvoten i Islands økonomiske sone. Norge aksepterte dette og fra 18. januar 2005 kunne

norske fartøy fiske inntil 78.592 tonn i IØS. Norge var imidlertid begrenset av totalkvoten, hvor det gjensto en restkvote på 69.052 tonn.

Siste frist for påmelding til loddefisket var torsdag 8. juli kl. 14.00. 77 fartøy var på dette tidspunkt påmeldte til loddefisket. Når det gjelder påmeldingsfristen i dette fisket er den satt for bedre å kunne komme frem til riktig kvotefaktor. Skal Fiskeridirektøren kunne dispensere fra påmeldingsfristen må det foreligge særlige grunner. Uten en slik begrensning vil påmeldingsordningen være uten betydning og faktoren kan bli fastsatt på feilt grunnlag. Utviklingen i fisket i 2004/2005 sesongen har ikke fulgt et ordinært mønster blant annet fordi størrelsen på endelig TAC førte til en stor og uforutsigbar økning i TAC i 2005. Etter en helhetsvurdering valgte en i januar å dispensere fra påmeldingsfristen. 3 fartøy fikk etter søknad innvilget dispensasjon fra påmeldingsfristen for å delta i fisket etter lodde. Totalt var det 80 fartøy som var påmeldt ved utgangen av 2004/2005 sesongen. 73 fartøy meldte utseiling til Norges Sildesalgslag i 2005.

Tabell 2: Faktoren i fisket etter lodde i 2005.

Dato	Totalfaktor	Faktor i IØS
14. januar 2005	4,0	1,4
18. januar 2005	4,0	2,0
20. januar 2005	5,4	2,0
8. februar 2005	8,1	4,0

14. februar var det fremdeles noen fartøy i IØS som lette etter lodde. Det oppsto spørsmål om fisket måtte avsluttes ved midnatt 14. februar, eller om en kunne fortsette 15. februar. Det islandske fiskeriministeriet bestemte 14. februar at fisket kunne fortsette til og med 15. februar.

Norske fartøy fisket totalt 99.918 tonn lodde sesongen 2005/2006. Av dette ble 33.114 tonn tatt i GS, mens resten ble fisket i IØS. Pr. 2. mai 2005 er 63.980 tonn lodde i IØS sluttseddelført, mens 2.824 tonn er innmeldt, men ikke sluttseddelført (selvproduksjon). Hvor mye som er fisket i IØS kan derfor fortsatt endre seg noe. Likevel er årets vinterfiske det største for Norge noensinne. Dette medførte at det gjensto 3.129 tonn av den norske kvoten totalt, mens det gjenstod 11.788 tonn av kvoten i IØS.

Vinterens loddefiske i IØS var et lønnsomt fiske, hvor en stor andel av fangsten ble levert til samfengt konsum. I henhold til Sluttseddelsstatistikken var gjennomsnittlig pris pr. kilo kr. 1,28. Tilsvarende tall for 2004 var kr. 1,12.

Det meste et enkelt norsk fartøy fisket i løpet av loddeseongen var 3.401 tonn. Gjennomsnittlig fangst pr. fartøy var 1.315 tonn (jf. Sluttseddelregisteret).

3. VITENSKAPELIGE ANBEFALINGER FOR LODDEFISKET 2005/2006

Anbefalingene fra ICES er ennå ikke tilgjengelige, og kvoten for sesongen 2005/2006 er således ikke fastsatt. En foreløpig TAC-anbefaling for sesongen 2005/2006 vil ventelig foreligge 6. juni 2005.

Loddebestanden overvåkes ved bruk av akustiske målinger som gjennomføres i august, oktober-november og i januar hvert år. Det betyr at man ved starten av fiskesesongen (juni/juli) ikke har et komplett bilde av bestandssituasjonen. Det blir derfor benyttet en metode for fremskriving av bestanden, og det blir anbefalt en foreløpig kvote som er 2/3 av forventet endelig kvote. Denne kvoten blir så justert når resultatene fra undersøkelsene om høsten og vinteren er tilgjengelige. I 2001 medførte denne justeringen at kvotene ble satt opp. I 2002 ble kvotene justert noe ned i forhold til de den foreløpige TAC. I 2003 og 2004 ble foreløpig TAC justert opp med henholdsvis 42.500 tonn og 650.000 tonn. På grunn av den spesielle biologiske situasjonen i 2004/2005 sesongen ble det i 2004 sett bort i fra anbefalingen om at foreløpig kvote skal være 2/3 av den endelige kvoten for hele sesongen.

Reguleringen av denne bestanden tar vanligvis sikte på at minimum 400.000 tonn lodde skal være igjen for å gyte etter at fisket er slutt.

4. KVOTESITUASJONEN 2005/2006

I sesongen 2005/2006 vil det ikke være satt av en loddekvote til Norge i den bilaterale fiskeritavtalen mellom Norge/EU for 2005. Norge vil imidlertid dersom bestandssituasjonen, og om EUs kvote gir rom for det, få en kompensasjon på 7.965 tonn. Dette som følge av at Norges kvote av lodde fra EU i grønlands sone ble redusert fra 15.000 tonn til 7.035 tonn i 2004. Dette kvantum vil kunne fiskes i Grønlands sone i kalenderåret 2005. Videre vil Norge, som følge av Smutthullavtalen, få en kvote på 16.681 tonn som kan fiskes i IØS.

I tråd med Trepartsavtalen kan Norge kreve kompensasjon for utestående kvote ved forhandlingene om forvaltning av loddebestanden i 2005/2006 sesongen. Sesongen for Islands fiske er ferdig 30. april. I henhold til hjemmesiden til Fiskistofa har Island en restkvote på 164.000 tonn lodde, og Norge har derfor ikke krav på kompensasjon fra Island i 2005/2006 sesongen.

5. DELTAKELSE

Fisket har tradisjonelt vært forbeholdt fartøy med ringnottillatelse. Som følge av at en del ringnotfartøy vil prioritere andre fiskerier, og at konserveringsbestemmelsene kan være til hinder for at enkelte fartøy deltar, er det ikke grunn til å regne med at hele ringnotflåten vil delta. Med unntak av i 1995/96 - da kun 34 fartøy deltok - har deltakelsen de ti foregående sesongene variert mellom 53 og 80 fartøy. I sesongen 2004/2005 deltok 76 fartøy. 80 fartøy var påmeldt.

Fiskeridirektøren foreslår at alle fartøy med ringnottillatelse gis anledning til å delta i loddefisket ved Island, Grønland og Jan Mayen i 2005/2006.

6. ÅPNINGSDATO

I følge Trepartsavtalen kan fisket begynne 20. juni, jf. Avtalens art. 2.

I årene før 1997 har fisket blitt åpnet tidligst 1. juli og senest 10. august. En senere åpning av fisket enn det Trepartsavtalen gir adgang til, har blant annet vært begrunnet med hensynet til

loddas sterke individuelle vekst i juli måned og ønsket om å tilrettelegge for at en størst mulig andel av den norske loddekvoten skulle kunne fiskes i Jan Mayen sonen.

Tilrettelegging av fiske i Fiskerisonen ved Jan Mayen var basert på at lodda i flere år var observert på vandring nordover fra IØS til FJM i perioden 15. - 25. juli. I de siste sesongene synes det imidlertid som om lodda har opptrådt noe annerledes. Siden sommeren 1996 har det ikke vært fisket lodde i FJM.

I perioden 1999 - 2002 har fisket vært åpnet 20. juni. I 2003 ble fisket etter lodde for norske fartøy i farvannene ved Jan Mayen, Grønland og Island åpnet 8. juli på grunn av at det ikke forelå noen Trepartsavtale før denne datoen. I 2004 hadde en problemer med å estimere bestandsstørrelsen, og fisket etter lodde ble åpnet 9. juli.

Fiskeridirektøren viser til at noen hensyn peker i retning av en tidlig åpningsdato, mens andre hensyn peker i retning av en senere åpningsdato. Erfaringene fra i fjor med en sen åpning vil være at lodden har forlatt IØS, noe som viser at en eventuelt må ha et endret reguleringsopplegg med ulike faktorer i de ulike fiskerisonene ved en sen åpningsdato. Dersom fisket åpnes 20. juni kan det være muligheter for at fisket starter i IØS.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket åpner 20. juni.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som ønsker å delta i fisket må melde seg til Norges Sildesalgslag i Harstad senest 4 dager før dato for åpning av fisket.

7. FARTØYKVOTER OG ØVRIGE REGULERINGSTILTAK

7.1. FORVENTET DELTAKELSE OG OVERREGULERING

Fiskeridirektøren går inn for at den norske kvoten, som tidligere år, fordeles etter universalnøkkelen. Det forutsettes at det fastsettes en faktor for det samlede fisket i alle områder, samt at det fastsettes en egen faktor for fisket i islandsk økonomisk sone.

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene pr. fartøy blir fordelt etter universalnøkkelen.

Fiskeridirektøren legger til grunn at det som i tidligere år kan være hensiktsmessig å overregulere kvotene med 15% - 25%, men at fisket i IØS reguleres med en svært begrenset overregulering. Dersom fisket ikke åpnes 20. juni slik at man risikerer at det kun blir et fiske i Grønlands sone, må overreguleringen for fisket i alle områder reduseres. Overregulering vil imidlertid kunne medføre at fisket blir stoppet når totalkvoten er oppfisket selv om enkelte fartøy ikke har fisket sin kvote.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøyene tildeles kvoter med overregulering i forbindelse med reguleringen og avviklingen av loddefisket i Islands sone, i Grønlands sone og i fiskerisonen ved Jan Mayen.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes en kvote som begrenser det enkelte fartøys samlede fiske i alle områder, og en egen faktor som begrenser det enkeltes fartøys fiske i Islands sone, og at Fiskeridirektøren kan endre disse faktorene.

Fiskeridirektøren kan stoppe fisket når totalkvoten er beregnet oppfisket, selv om enkelte fartøy ikke har fisket sin kvote.

Fiskeridirektøren foreslår at det kan nyttes faktisk lastekapasitet i fisket, og at de individuelle kvotene kan oppheves etter 10. august dersom det viser seg nødvendig for å sikre at totalkvoten blir oppfisket.

7.2. ADGANG TIL ISLANDS OG GRØNLANDS SONER

Fiskeridirektøren ser behov for å etablere en ordning som medvirker til at det ikke deltar flere fartøy samtidig i IØS enn det som hjemles i Smutthullavtalen og Trepartsavtalen. For øvrig er adgangen til IØS selvsagt et forhold som håndheves av islandske myndigheter.

Det kan tenkes flere løsninger, blant annet en utseilings-/innseilingsordning administrert av Norges Sildesalgslag og/eller av Norsk Kystvakt eller at Fiskeridirektøren får fullmakt til å fastsette bestemmelser for kontroll med innseilingen før fisket tar til. Kystvakten har i tidligere år administrert en innseilingsordning i forbindelse med at de likevel har vært i området som hjelpefartøy.

Norges Sildesalgslag har administrert en innseilingsordning i dette fisket de siste årene, og har også i andre sammenhenger administrert utseilings-/innseilingsordninger for norske fartøy. Norges Sildesalgslag har døgnbemanning og god kontakt med flåten, og ordningen har etter Fiskeridirektørens oppfatning fungert godt. Ettersom Kystvakten ikke vil være tilstede på feltet, vil Fiskeridirektøren foreslå at Norges Sildesalgslag også i år administrerer en innseilings-/utseilingsordning med hensyn til fartøysbegrensningen i IØS.

Ettersom Kystvakten ikke vil være tilstede med eget fartøy i området, vil Fiskeridirektøren foreslå at Norges Sildesalgslag i reguleringsforskriften bemyndiges til å fastsette hvilke tidsrom det enkelte fartøy kan drive fiske etter lodde i Islands sone.

7.3. STENGNING AV FELT VED INNBLANDING AV SMÅLODDE.

ICES har tidligere anbefalt at områder med mye smålodde bør stenges for kommersielt fiske for å forhindre uttak av for stor mengde smålodde, og at forvaltningsmyndighetene bør legge til rette for en rask og effektiv prosess for å stenge slike områder.

Fiskeridirektøren foreslår at han gis hjemmel til å foreta stengning av felt med for stor mengde smålodde.

7.4. DELEGASJON

Fiskeridirektøren foreslår videre at Fiskeridirektoratet gis hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en hensiktsmessig avvikling av fisket.

VEDLEGG

NORSK FISKE AV SOMMER- OG VINTERLODDE VED JAN MAYEN, GRØNLAND OG ISLAND, 1978-2005. KVANTUMET ER OPPGITT I 1000 TONN.

ÅR ¹	JAN MAYEN SONEN	OMTVISTET OMRÅDE ²	HERAV I TREKANTEN	GRØNLANDS SONE	ISLANDS SONE	TOTALT SOMMERLODDE	TOTALT VINTER- LODDE (IØS)	TOTALT FOR ÅRET
1978	136	18				154		154
1979	39	84				123		123
1980	43	77	2			122		122
1981	89	1				90		90
1982								
1983								
1984	93	13				106		106
1985	10	183	25			193		193
1986	70	80	28			150	50	200
1987	8	74	12			82	60	142
1988		6	5		6	12	60	72
1989		0	0		52	53	52	105
1990	1				21	22	63	85
1991								
1992	1	62	58		2	65	47	112
1993	5			122		127		127
1994				14	84	98	16	114
1995					28	28		28
1996	45			101	60	206		206
1997				78	79	157	1	158
1998				66	22	88		88
1999				11	16	27	15	42
2000				39	41	80	11	91
2001				63	45	108		108
2002				70	50	120	5	125
2003				68	1	69		69
2004				33	1	34	15	49
2005							66	66
SUM	540	598	130	665	508	2 314	461	2 775

¹ Det var ikke noe norsk loddefiske i området før 1978.

² Området mellom midtlinjen Jan-Mayen -Grønland og Grønlands 200 mils sone. Haag-dommen av 1993 avklarte dette spørsmålet.

